

הַקְרִיבָהּ נָא לְפָנֶיךָ

שִׁמְעוּ דְבַר ה' קְצֵינִי... לְמַעַן לִי רַב זְבוּזֵיכֶם

הבהרה: מאמר זה נכתב בתוך תגובה על מאמר המכיל סברות מוזרות מאוד מאוד שנאמרו על פולחן גזיזת השערות בבתי עבודה זרה שבהודו, ובגדר ליצנותא דעבודה זרה כתבנו משל זה כדי להמחיש מה יקרה אם אותו בעל הכצעקתה יעשה את אותו סוג מחקר עם אותם סברות ועקמומיות בדיוק, גם על העבודות הקדושות הנעשות בבית המקדש. ואע"פ שאולי יהיה ניתן להרגיש בהשוואה שבמשל זה איזה נימת חוסר כבוד בעבודת הקרבנות שבבית תפארתינו שיבנה במהרה, אולם מכיון שתמיד חז"ל השוו את העבודות של הע"ז לעבודת פנים בכל פרטיהם, ולא עוד אלא שכל גדרי תקרובת עבודה זרה נלמדים מגדרי הקרבנות בבית המקדש, לכן הוצרכנו להציג את הדברים בצורה זו, להראות עד כמה הדברים מופקעים ובטלים ומבוטלים.

בעבר פרסמנו משל זה לבד, כעת נשתדל להקביל את הנמשל בהערות למטה, להמחיש את הדברים גם עבור מי שלא ראה את כל החומר של הכצעקתה. אולם מכיון שברוב הדברים המשל הוא צמוד לנמשל באופן שמי שלא מבין - לא יעזור להסביר לו, לכן הסברנו רק את מה שדורש הסבר^א.

אדר תשפ"ב

פרופ' ל. הלבני

פרופ' ל. הלבני הינו חוקר דתות, שבעיקר חקר את דת היהודים. בעבר הוא כתב סדרת מאמרים על מנהגי היהודים, כמו מנהג חגיגת בת-המצוה, וגם פירסם מחקר על הבנת ברכת הלבנה. פרופ' הלבני מכיר את דת היהודים מקרוב, ובעבר גם שהה למשך שש שנים באונברסיטה העברית כדי לחקור את דתם, והוא נחשב מהמומחים והמבנינים הכי גדולים בדת היהודים.

האם היהודים מקריבים קורבנות?

הטלטול והשינויים שעברו בעולם בחודשים האחרונים לא השאירו אף אחד אדיש. כולנו זוכרים איך שהכל התחיל עם הנגיף הסיני, נגיף הקורונה, ואיך בבת אחת כל העולם קרס, מדינות סגרו דלתותיהם, והיה ברור שה'בריה' הקלה הזאת חזקה יותר מכל הכוחות הגרעיניים ויותר מכל הצבאות של כל המעצמות. וכך הגיעה מכה אחרי מכה, כשהתחילה המפלה של ארצות הברית, המעוז הכלכלי של כל העולם. כולנו עוד זוכרים את זה.

אבל השלב הבא, היה חידוש לכולנו. אני עוד זוכר כששמעתי על זה בפעם הראשונה חשבתי שכולם השתגעו בכך שמתעניינים בשטות זו, ומתייחסים לשוטים שמפיצים שמועה זו. אבל זה המשיך עוד ועוד. לא נפרט כאן מה שכולנו עדיין זוכרים [ולא נראה לי שאי פעם נשכח מה], אבל

***** הנמשל *****

^א. להוי ידוע שבהכצעקתה כתב כבר 'תגובה' כביכול למאמר זה, בו הוא מעדיף לעשות עצמו כאילו לא הבין כלל את כל המסר האמור, ומציג זאת שכביכול במאמר זה באנו להציג את לי יוסמן שאינו מבין בעשיית מחקר, ומיד הוא בא להגן על כבודו, וכתב שאדרבה הגרא"ד דונר הוא הוא הפרופ' הלבני דפה, והוא זה שאינו יודע לעשות מחקר. וב'תגובה' חכמה זו, פטר עצמו מלענות על כל הפרטים שהועלו פה. וכל זה על אף שחששנו ל'חכמה' מעיז זו והקדמנו בזה הלשון: "ובגדר ליצנותא דעבודה זרה כתבנו משל זה כדי להמחיש מה יקרה אם בעל הכצעקתה יעשה את אותו סוג מחקר עם אותם סברות ועקמומיות בדיוק, גם על העבודות הקדושות הנעשות בבית המקדש", אולם זה עדיין לא מנע ממנו לעשות עצמו כאינו מבין כנ"ל.

הַקְרִיבָה: נָא לְפִוְתֶךָ

קיצורם של דברים, הוא שעמד מלך המשיח להפתעת כולם, וחזרה המלכות לישראל, עד שזה הסתיים בבניין בית המקדש, בניין פאר, שנבנה באופן ממש לא טבעי.

ואז חזרו הקורבנות. כאחד שחוקר את דת היהודים כבר עשרות שנים, חשבתי שהיהודים הדתיים והחרדים השמרנים לא יקבלו שום שינוי בדת שלהם, ופתאום ביום בהיר אני שומע שהם מקריבים קורבנות פרימיטיביים לאלוקים שלהם כאחרון הפגאניים. כאחד שממש מומחה בדת שלהם (כתבתי בעבר ספר גם על השתלשלות מנהג החלאקה אצל היהודים המסורתיים, ולכך אני ממש מכיר את כל סודי הדת), הבנתי מיד שכל זה לא יכול להיות, והתחלתי לברר את הדבר, ולא נרגעתי עד שהזמנתי טיסה ממקום מגורי פה באוניברסיטה ישירות לירושלים הבנויה, ללכת לחקור אותם אם אמת נכון הדבר שחזרו אחורה אלפיים שנה ושבנו להקריב קורבנות.

מצאתי איפוא, שאלו שמפיצים את השמועה שהיהודים מקריבים קורבנות, הם לגמרי לא מכירים את העניין, וטועים בתרגומי המילים. מפרסמי טעות זו, ממש לא מכירים את הדת כמוני, אני אפילו מדבר ברמת שפת אם בשפה ה'ערבית' וחקרתי את הדת שלהם הרבה, (ולמרות שהשפה המקומית היא 'עברית' זה לא משמעותי כי 'ערבית' מאד דומה ל'עברית', וכן מצד המיקום הערבים גרים ליד היהודים) וברור לי שכל מי שחושב שהם מקריבים קרבנות ממש לא יודע על מה הוא מדבר.

אפרט יותר: ליהודים יש הרבה דרכים של "עבודה". באופן כללי הם מכנים את זה 'מצווה'. הם מניחים קמיעות בשעת התפילות והקמיעות מכונים על שם 'תפילות' או 'תפילין', ולובשים צעיף בשעת התפילה (מנהג שכנראה התפתח מהעיטוף במגבת אחרי המקלחת שלפני התפילה), ונחים בכל יום שביעי. בכל הדברים האלו ברור שהם לא חושבים שהאלוקים צריך את המגבת שלהם, או שהוא אוהב את הקמיעות שלהם, או אפילו שהוא מקבל את שמירת השבת שלהם. הכל תמיד תמיד פשוט, וכל כך פשוט, שכל ענין הקורבנות ענינו מצווה שהינה הנהגה שעושה נחת רוח לאלוקים, אבל לא שהוא צריך את זה ולכן אין זה נקרא קרבן כלל³.

בספרי הפילוסופיה שלהם מפורש שהם מאמינים שהאלוקים הוא כל-יכול ולא חסר לו כלום, רק הוא ציווה שיעשו איזה מעשים סמליים, ובכך הם חושבים שמקיימים רצונו. מעולם הם

***** הנמשל *****

³ בהכצקתה כתוב פעמים אין מספר שכל ענין התגלחת הוא ענין שנעשה לציווי האליל, אבל אפ"ה כותב שאין זה "עבודה" אלא רק "מצווה", ומרוב "מומחיותם" הם כתבו שזה סה"כ "התפתחות" של מנהג קדמון של "היטהרות" כמו טבילה כהכנה לפני כניסה לאליל ובגלל שהם אנשים בודים ונבערים הם מאמינים ב"טעות" שהאליל אוהב שיער וכך התגלחת נהפכה להיות אצלם "מצווה" של האליל, ולמרות שגם הכמרים אומרים כך זה קטע "שיווקי" להגדיל הרווחים של הטמפל, וממילא פשוט לו שהולכים אחרי המנהג "האמיתי" הקדמון שלפני ה"התפתחות" ולא אחרי ה"טעות" שלהם...

אולם עי' ברמב"ן (דברים י"ח כ') שמוכח מדבריו שכל דבר הנעשה עבור האליל זהו עבודה, ואין אצל ע"ז "מצוות" אלא הכל מוגדר כעבודה. לכן אין שום טעם לחקור למה הם עושים את זה, כיון שכל עוד לכו"ע הם טוענים שעושים את זה במצוות האליל - הרי"ז תקרובת גמורה

והדברים הבטלים שכתב שזה מנהג ש"התפתח" אינם צריכים תגובה, אמנם גם אם זה היה נכון פשוט להלכה שהולכים אחרי דעתם של עובדי הע"ז היום ולא אחרי המנהג "המקורי" הקדמון.

לא חושבים שהוא מקבל את ענפי הדקל שלהם למעלה כאילו לצורך בניית איזה בניין עליון שמימי, וכן הם לא חושבים שהוא צריך למעלה בשר בהמה².

לכך היה כל כך זר בעיני מה שמפרסמים שפתאום הם התחילו להקריב קורבנות לאלוקים כאילו הוא רוצה את זה.

יסוד הקורבנות על פי התנ"ך

קודם נסיעתי חקרתי את הדברים בספרי היהודים. ראשית יש להקדים שיש להם תורה שבכתב, וגם תורה שבעל פה. התורה שבכתב הוא מספר הנקרא "תנ"ך" שכולל בו עשרים וארבע ספרים, והתורה שבעל פה שלהם בעיקר מרוכזת בספרי "משנה" ו"תלמוד".

התחלתי לחפש את כל האזכורים של הקורבנות בתנ"ך. ואכן מצאתי להדיא שהאלוקים אומר כמה וכמה פעמים שהוא אף פעם לא ביקש את הקורבנות, ואפילו מתלונן למה הם מביאים יותר מדי קורבנות!

אצטט כמה פסוקים שלהם:

בספר שמואל כתוב: [שמואל א טו, כב] "החפץ לה' בעולות וזבחים כשמע בקול ה', הנה שמע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים."

בספר ישעיהו כתוב: [פרק א' פסוק יא] **שמעו דבר ה' קציני סדם, האזינו תורת אלקינו עם עמדה.** למה לי רב זבחים אמר ה', שבעתי עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי."

בספר ירמיהו כתוב [ז, כב] "כי לא דברתי את אבותיכם ולא ציוויתים ביום הוציאי אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח."

גם הנביא מיכה צועק [ו, ז] "הירצה ה' באלפי אילים ברבבות נחלי שמן."

***** הנמשל *****

¹ המתירים מרבים להציג את ההמצאה שהמציאו בגדרי תקרובת שכביכול רק דברים שהאליל משתמש בהם כדי לאכול וללבוש בעצמו או שהגוף שלו נהנה מהם כמו שמן וריח נעים או פרחים שמוסיפים לו יופי, והם גם דברים הניתנים לאדם חשוב - רק בדברים אלו שייך תקרובת, אבל שיער מכיוון שהוא לא נאכל או נלבש ע"י האליל, לא יכול להיות תקרובת והתגלחת זה שה"כ מעשה סימלי שעושים לרצון האליל כי לטענתו האליל לא משתמש בשיער, או גם אם הוא רוצה השערות, הוא רק רוצה למסור השערות לאלילה אחרת...

והנה, קודם כל חשוב לדעת שהם אומרים ומאמינים שהאליל אוהב ורוצה את השיער מכמה סיבות.

וטענה זו, שרק דבר שהוא נעים למלך בשר ודם יכול להיות תקרובת, כבר הוצגה ע"י לי ויסמן בכנס הרבנים באמריקה, ולהווי ידוע שטענה זו הינה דעה חיצונית ההיפך הגמור מדעת תורהו שכן בגמרות ובפוסקים כולם הגדרת תקרובת הוא בכל דבר שעובדי הע"ז מאמינים שנעשה לרצון האליל כגון שבירת מקל, או צואת פעור או זריקת אבן למרקוליס ועוד, ובכולם אין שום דבר מאכל הנאכל או הניתן לע"ז כדרך דבר הניתן לאדם חשוב.

וגם כשאין רצון האליל ב'עבודה זו' כגון שאינו רוצה ב'שבירת' המקל עצמה, עצם זה שדרך לעובדו ב'אותו חפץ' כגון ל'קשקש לפניו במקל', אם שבר את המקל בפניו זה תקרובת גמורה, ובשיער זה חמור יותר, שהרי הוא רוצה גם ב'עבודה זו' של התגלחת, ואין שום דין שצריך דווקא דבר מאכל או דבר הניתן לאדם חשוב.

הַקְרִיבָה: נָא לְפִזְזֶתְךָ

הדברים לא יכולים להיות יותר ברורים מזה. אלוקים לא ביקש ולא צריך את הקורבנות, ואדרבה הוא כבר שבע מזה!

למרות שעל פי התנ"ך העניין יוצא ברור מאוד, מכיוון שהיו כאלו שעדיין כינו את זה קורבן [נראה לי שטעו בגלל שלא הבינו ש"סקריפייס" אינו משמעות של קרבן, כי אם מוצר בר-קדושה, ומוזה הגיע שמו], חשבתי שצריך לברר את זה לא רק מפני כתבם, אלא גם מפניהם.⁷

אז נסעתי לירושלים, ואוהו איזה קדושה נוהגים במקום, משוש כל הארץ כלילת יופי, אבל לא נאריך בזה, כי רק אדבר על מה שיש בו תועלת לעניינינו...

הגעתי קרוב להר הבית, ואמרו לי שלא נותנים לגוים להיכנס למקום של המקדש ממש, ויש שם גדר הנקראת "חיל", שהוא מיוסד על פי מה שהמלך שלמה עשה, אבל גם להר הבית לפני החיל לא נתנו לי להיכנס כי אמרתי שלא הגעתי להתפלל, רק לעשות מחקר.⁸

על כל פנים עמדתי שם ליד הר הבית, והיו שם כמות אדירה של אנשים שהגיעו לראות את פני ה'. והתחלתי לדבר עם כמה מהם. היו מביניהם כמות לא מבוטלת שממש הבינו אנגלית, ממש כמוני, ודיברתי עם חלק מהם, אבל ליתר בטחון כבר אמרתי שאני מכיר היטב את השפה ה'עֶרְבִית' של הכפר הערבי הסמוך לירושלים שהיא ממש דומה ל'עברית'.⁹

***** הנמשל *****

⁷ בעלי הכצעקתה ערכו כביכול מחקר מקיף בספרי הדת של אלילים שונים, תוך כדי שהוא מרבה להזכיר את שמותם בפרוטרוט כביכול הוא בקיא בכל ספריהם, ושם הוא מצא מילים המראות שכביכול האליל אינו אוהב שיער, ואין לו שום חפץ בו, ואדרבה הכנסתו לפניו הוא דבר שלילי, ועוד ציטוטים מציטוטים שונים, כאשר כל מי שמברר אפילו ממש קצת, הוא רואה שמשום מה כל ציטוטים אלו לא מונעים מהם לומר שהתגלחת היא מעשה עבודה ושהשיער הוא קרבן, והאליל מקבלו (מבחינה רוחנית) ובזה הוא נותנו לבעל חובו או לאלילה שהשלימה את קרחתו, או כל שטות אחרת, שהמכנה המשותף ביניהם הוא שיש לאליל עצמו רצון ועסק ישיר עם השיער, ואכן מצינו בכמה מקורות שגם הכניסו את השערות להונדי הגדול סמוך לאליל ממש, ולא חששו שהשיער טמא.

כלומר שכל ציטוטים אלו אינם מן העניין כלל, ובפרט שנכתבו רק על שיער סתם ולא על שיער שגולח עבוד הע"ז, וכן רובם נכתבו בספרים של אלילים שונים ולא של האליל שבטירופטי, ולכל היותר הם מהווים כמיץ קושיא על דבריהם, אולם מי שמנסה להעמיק בדתם, ולפלפל בה בקושיות ותירוצים - אין לו חלק באלוקי ישראל.

⁸ בהכצעקתה כתוב פעמים רבות שרק בתוך הטמפל מה שנעשה לפני ולפנים הוא ורק הוא נקרא עבודה כי רק שם יש 'טומאה', והוא מאריך מאוד בגודל הכבוד והיראה שהם נוהגים 'לפני ולפנים', ולעומת זאת באולמות התגלחת אין את אותה רמת יראה וכבוד, סימן שאין שם 'טומאה' כלל, ולכן הוא מסיק שאין זה עבודה.

אולם אלו דברי הבל ורוח שכך לא מצינו בשום מקום שתקרובת ע"ז צריכה להיעשות רק במקום מסוים או במקום עם 'טומאה' מסוימת, אלא בכל מקום שעושים משהו לרצון האליל הרי הדבר נעשה תקרובת, ובפרט שלאמונתם כל ההר 'טמא', ויש 'טומאה' גדולה יותר באולמות התגלחת ולכן רשמית אין כניסה לאולמות הגילוח למי שלא בא ע"מ להתגלח, והאדיכות בזה אך למותר.

⁹ בעל הכצעקתה מרבה לשבח את רבו לי ויסמן כ"המומחה הגדול להינדו" שבקיא ברמת שפת אם ב'טמיל', ושהתגורר 6 שנים ברציפות בטירופטי בסמוך לטמפל וחקר את התגלחת שבטירופטי ב"שפה המקומית" בשפת 'טמיל', ובכך הוא מזלזל בהרה"ג רא"ד דונר, ובאמיר דרומי, שחקרו את ההודים באמצעות מתורגמן מקצועי מקומי שבקיא בשפה המקומית, למרות שחקרו גם דוברי אנגלית באנגלית, וגם לא מפריע לו משום מה שגם ר' גרשון וועסט יודע רק אנגלית ובכלל לא היה לו מתורגמן.

הַקְרִיבָה: נָא לְפָנֶיךָ

התחלתי לחקור מה עושים שם בבית המקדש, ואקדים שיש לברר פה שלושה עניינים. **אחד**, להבין את העובדות מה הם נוהגים לעשות. **והשני**, להבין האם הם מאמינים שהאלוקים שלהם מקבל את הקורבן באיזה שהוא שלב. **והשלישי**, להבין מהי הסיבה האמיתית שבאמת מקריבים קורבנות.

ואכתוב את תוצאות מחקרי, ואת המידע המדויק שביררתי.

מצאתי שעל **השלב הראשון**, רוב היהודים ידעו טוב מאוד מה מותר ומה אסור לעשות, והכירו את רוב העובדות לאשורן.

בשלב השני, האם הקורבן מגיע לאלוקים שלהם, **כמעט** ולא הצלחתי להוציא מרוב המבקרים תשובה ברורה, כמו שאפרט להלן.

ועל ענין השלישי, בטעם הדבר, גם על זה רובם לא נתנו לעניין דגש בכלל, היו מהחכמים שלהם שכן ידעו את הטעמים, הגם שהיה ברור שזה לא כל כך חשוב בעיניהם.

העובדות בתרגיל שעושים בזמן טקס הקורבנות

ואתחיל להציג את העובדות.

הקורבנות הינם בהמות שמביאים לחדר מסוים הנקרא "עזרה", ושמה שוחטים את הקורבן, ואמנם חשוב לציין שהם לא שוחטים את הקורבנות ממש לפני ולפנים בקודש הקודשים. כמו כן, אין שם שום דבר המוכיח על 'קדושה' ואפילו 'ס"ת' או 'ארון קודש' הקיים בכל בית כנסת בירושלים אין שם. ואחרי זה מקבלים את הדם ומוליכים את זה קרוב למזבח, וזורקים קצת מהדם על המזבח.¹

הקורבנות מחולקים לכמה סוגים, ולכל סוג ישנם חלקים שונים שהם מעלים על המזבח להקטרה.

***** הנמשל *****

והאמת היא שלי וייסמן היה בעיקר בצנאי שהיא בטמיל נאדו, ושם אכן "השפה המקומית" הוא טמיל, בעוד שהטמפל בטירופטי נמצא במחוז 'אנדרא פרדש' ושם בעיקר מדברים 'טלוגו' ולא 'טמיל', ואכן לי וייסמן טען שמידי פעם קפץ לאזור טירופטי, ולפעמים אולי קפץ גם לטמפל מחמת שאין עוד משהו מעניין בטירופטי זולת הטמפל, וגם הצהיר שאת המקום שעושים את הגילוח הוא אכן לא חקר כי לדעתו זה לא מקום מעניין במיוחד, נמצא ש"המומחה הגדול להינדו" שכביכול חקר שנים רבות את התגלחת בטירופאטי, כלל לא ידע אפילו את השפה המקומית....

ולמרות שבעלי הכצעקתה נתפסו בקלונם, הם לא איבדו עשתונות, ומיד הגו תירוץ 'גאוגי' שמאחר ו'אנדרא פרדש' סמוכה בקו אורזי ל'טמיל נאדו' (מרחק של 370 ק"מ בערך כמו שלבנון סמוכה לבאר שבע, צא ובדוק במפות גוגל) וגם כתבו שסביר להניח שגם השפות מאד דומות, ואם הוא יודע 'טמיל' אפשר לומר עליו שהוא מבין היטב 'טלוגו', לא הסירו ממנו התואר "המומחה הגדול להינדו"....

¹ בעלי הכצעקתה עושים עסק מכך שמקום העבודה והתגלחת אינו 'לפני ולפנים' אלא בחדר מסוים הנקרא "Kalyanakatta" והמציא שאין בו 'טומאה' מאחר שאינו דומה ל'טומאה' של 'לפני ולפנים', ואין שם את ה'פסל' הגדול ממש ממש אלא רק את תמונות של אותו פסל.

הַקְרִיבָהּ נָא לְפָנֶיךָ

חובה לציין שמעשה שחיטה אינו דבר מיוחד דווקא למקדש, אלא כל בשר או עופות שהיהודים אוכלים, עובר גם תהליך של שחיטה, ובשחיטתם ברור שהוא מעשה חולין, ואינו עבודה בכלל.

גם בבית המקדש הקורבנות עוברים את אותו התהליך של שחיטה. חקרתני אם השחיטה במקדש היא אותה סוג שחיטה של חולין, או שמא מדובר במעשה של עבודה ונתונה לאלוקים^ח.

תחילה שאלתי האם זה ששוחט את הקורבן צריך להיות מכת מסוימת. על זה כמעט כולם ידעו את התשובה, ואמרו מיד "שחיטה כשרה בזר"^ט. היו מהחכמים שבהם שאף ציטטו מדברי התלמוד [זבחים יד:]: "שחיטה לאו עבודה היא".

שאלתי אם לפני השחיטה השוחט צריך להגיד איזה שם, או איזה תפילה? אז אמרו לי שגם אם לא אמר כלום, זה עדיין כשר^י, כי הם מאמינים ש"סתמא לשמה". [פגשתי למדן אחד שהסביר לי בשם הגרי"ז הלוי, שבאמת אין דין לשמה, יש רק פסול שלא לשמה!].

שאלתי אותם אולי הסכין של השחיטה הוא כלי מקודש? וכמה מהם ענו לי ששיטת התוספות בכמה מקומות היא שסכין השחיטה לא צריך להיות כלי שרת [עי' חולין ג. תוד"ה אלא].

ואמנם שמעתי שרשמית לפני השחיטה מברכים ברכה "על שחיטת הזבח", אבל שמעתי מאנשים שעמדו שמה זמן רב, שלא שמעו דברים כאלו [אמנם בזה שמעתי שאפשר לברך פעם אחת בתחילת היום, ולהמשיך כל היום עם מחשבה זו], וגם לא מברכים 'על הקרבת הקורבן' כנדרש לכאורה^{יא}. ויש לידע,

***** הנמשל *****

^ח הם עושים עסק מעצם התגלחת שאינה אלא מעשה רגיל שעושים בכל מספרה, ומזה הסיקו שאין זה בכלל עבודה. והוסיפו שגם אם זה 'עבודה' זה רק 'עבודה' שהיא 'הכנה' לעבודה אחרת, וגם זה לטענתם לא תקרובת.

אולם אלו דברים ריקים, שכן כל דבר הנעשה לרצון האליל הרי הוא עושה תקרובת, גם אם הוא מעשה רגיל או הכנה לעבודה אחרת, וכן מוכח (ע"ז נא). מבצירת ענבים ע"מ להביאם לפני הע"ז, שאפילו לא הביאם נאסרו מאחר שאפילו הבצירה שהיא רק הכנה נקראת עבודה, וכן מוכח מהא ד'שחיטה לאו עבודה היא' ואפ"ה היא נקראת בכל מקום אחת מד' עבודות, היינו שהמעשה חולין הנעשה אפי' לפני העבודה בשביל העבודה, גם נקרא עבודה - אולם לאחר שכתבנו וערכנו את דברי הראשונים על הסוגיא של שחיטה לאו עבודה, בעל הכצעקתה בגאונותו כבר מיגן עצמו והעיר על כך שהסוגיא הזו של שחיטה לאו עבודה היא זוהי סוגיא סבוכה ונשתברו עליה הרבה קולמוסים. ובכך שבר גם קולמוסו ופטר עצמו ללא פגע...

^ט בעל הכצעקתה עושה עסק גדול מאוד מאוד מהייחוס של המגלחים ומאיזה כת הם בדיוק, ומה הדרגה שלהם גבוהה או נמוכה, ואיזה דרגה הם מיחסים לעצמם, ואיזה דרגה הכמרים מיחסים להם, ואיזה בגדים הם לובשים וכו', וכל זה הם דברים ללא שום טעם, שכן לא מצינו באיזה שהוא מקום בהלכה שתקרובת נעשית רק ע"י אחד מהכת הכי גבוהה, או מדרגה שאינה שנויה במחלוקת, או רק עם בגדים מסוימים.

^י הם מניחים בצורה ברורה שאם לא אומרים שום דבר לפני התגלחת - אינה עבודה, וכל זה למרות שכולם מודים שכוונתם בשביל האליל, ולמרות שיש הרבה מקורות שלפי דתם המגלחים חייבים לומר את שם האליל בתחילת כל משמרת, וכן העיד גם ר' גרשון וועסט בעדותו שכך אמרו לו...

^{יא} בעל הכצעקתה עושה עסק גדול מזה שאפי' שהעדים כולם העידו שכולם אמרו להם שהם אומרים או חושבים את שם האליל בשעת התגלחת או לפניו, אולם הוא טוען שהם בעצמם לא ראו את זה בשהותם

שהופץ באינטרנט סרטון של איזה אדוק אחד שמברך בקול רם בכוונה גדולה ברכה על השחיטה לפני שחיתת הקורבן, ויש שרצו להוכיח מזה שזה עבודה, אבל זוהי טעות להוכיח שום דבר מהברכה, מכיוון שכל יהודי חייב לברך מאה ברכות בכל יום, ובוודאי שהברכה איננה מוכיחה על שום עבודה! ואכן מי שרואה טוב, שם לב שאותו יהודי מהסרטון מברך בכל מקום אפילו בביתו כשהוא שותה מים, ואפי' כשהוא יוצא מהשירותים^{יב}...

ומה שאדם אחד פרסם שכשבא לשחוט בבית המקדש הכהנים אמרו לו שצריך לברך על השחיטה, הכהנים אמרו לו כך רק על מנת "להטעים לו את החוויה"^{יג}...

את כל הפעולות האלו נוהגים לעשות בשעת השחיטה.

אחרי השחיטה כאמור, מקבלים את הדם בכלי, וזורקים קצת מהדם על המזבח, ומקטירים חלק מהקורבן על המזבח.

האם הם מאמינים שהאלוקים מקבל את

הקורבנות?

התחלתי לחקור האם הם מאמינים שהקורבנות הם מצוה או שזה קרבן, לזאת שאלתי אותם האם הם יודעים באיזה שלב הקורבן מגיע לאלוקים. ככל שחקרתי אותם לא קיבלתי הגדרה ברורה, וכנראה שהם לא למדנים כל כך, רק עושים את עבודת אלוקיהם בפשיטות, מכל מקום ארחיב במסקנות שהעליתי.

היו כאלו שאמרו שלפני השחיטה הם עושים "הקדש", זאת אומרת שבהקדשה זו הם עושים שהבהמה תהיה קורבן עוד לפני שמקריבים אותה. אבל ברור שאותו אחד שאמר כן לא הבין מה אני רוצה, כי להבנתי הקדש הוא רק ענין כספי, שאם נאבדה בהמה זו, או אם הוא הקריב

***** הנמשל *****

שם, וכן בסרטונים הוא לא ראה את זה (על אף שיש ביזנו לפחות חמש עשרה סרטונים ששומעים אותם אומרים את שם האליל לפני התגלחת).

והאמת היא א. אין שום דין לומר משהו בשעת עשיית התקרובת. ב. העדים העידו שהם אומרים או חושבים את שם האליל, כך שמחשבות אי אפשר לראות... וכן הספרים אמרו שהם אומרים את זה בתחילת המשמרת של התגלחת, כך שכל זמן שהם לא ראו אותם בתחילת התגלחת אינם יכולים להכחיש זאת. ג. כל זה חוץ מכך שגם אם הם באמת לא אומרים בפועל, אבל כל זמן שהם טוענים שהם אומרים לומר - אז זה מוכיח שבמעשה זה כוונתם לאליל, כך שאין שום ענין שיגידו בפועל.

^{יג}. אנשי הכצעקתה הגיבו על הסרטון שפורסם בו רואים שאחד מהמקריבים את שערם אומר את שם האליל בקול רם, ומסביר את מעשיו שם בפרוטרוט, אבל טענו שאין להביא ראיה מאותו אחד, מכיון שאותו אחד הוא אדוק יותר מדי... ואין להתייחס לקיצונים, ולכן לא ניתן להוכיח ממנו כלום, וטענו שמצאו שאותו אחד גם אמר את שם האליל בכל מקום בלי קשר...

^{יד}. בעל הכצעקתה מגיב על מה שפורסם מסמך בו מתאר תייר גוי שבא להתגלח בהודו אחרי ה'דארשין' והספר אמר לו שיגיד את שם האליל - שהספר עשה את זה רק כדי "להטעים לו את החוויה"... וכעין זה הגיב על העובדה שגם הוא הודה בה בעל כרחו - שיש הורים שאומרים את שם האליל בשעת הגילוח של הילד בטירופטי - שזה רק כדי "לעודד את הילד"...

הַקְרִיבָה: נֵא לְפָנֶיךָ

קרבת מבהמה אחרת, עדיין הקדושה נשארת על הבהמה, ועדיין זקוקים הם להקריבה. זאת ועוד, שעניין "הקדש" שייך גם בדברים שלא מקריבים בכלל. בתלמוד [בבא מציעא ו:] מסופר על אחד שאפילו הקדיש בית המרחץ [מסותא" בלשון התלמוד], וידוע שמקום בית המרחץ הוא ממש לא מקום מכובד אצלם, ואסור להם לקיים שם הרבה מהמצוות. ומה גם, בהמה שלא הקדישה כלל לפני שחיטתה, עדיין הוי קורבן כשר על ידי מעשה השחיטה בלחוד, על אף שלא הקדיש אותה קודם (עי' בזה בתבואות שור סי' ה', וע"ע בגור אריה למהר"ל צינץ חולין מא; וחזו"א נגעים יא ה).

יש לציין שיש גם את הלכות מעילה, והם הדינים של מי שנהנה באיזו הנאת חולין מדבר שכבר הוקדש, שהוא חייב לשלם. אמנם שמעתי מלמדן אחד בשם הגר"ח הלוי שעניין הקדש הוא רק דינים משפטיים בדברים שיש עליהם דיני הקדש.

אז זה ברור שהם לא מאמינים שבמעשה ההקדש הבהמה נתקבלה על ידי האלוקים.

אחרי זה יש את מעשה השחיטה. אבל כבר כתבתי שמעשה השחיטה הוא מעשה פשוט שכשר אפילו בזר, ולא אומרים שום תפילה לפני השחיטה, ולא זו בלבד, אלא אפילו הסכין שממנו שוחטים את הבהמה אינו כלי שרת. אז בוודאי שעניין השחיטה אינו אלא ה'יכי תמצא' כדי להוציא את הדם, רק שיש בעיה טכנית שאי אפשר להביא בהמה שהיא כבר שחוטה, ולכך הם שוחטים דווקא שם במקום⁷.

אפילו בעלי התוספות הכירו את זה, והם כתבו [זבחים יד: ד"ה שחיטה] שעניין השחיטה בקורבנות שווה לעניין השחיטה בכל בהמות חולין.

אחרי שהוכחנו שהקורבנות אינם מוקרבים על ידי מעשה השחיטה, אזי כאמור המשך העבודה היא שעומד שם כהן, ומקבל את הדם שנשפך על ידי השחיטה, והוא מביא את זה קרוב למזבח. פשוט שקבלת הדם והולכת הדם, הם אינם מסירת הקורבן לאלוקים, רק הם עבודות טכניות, והיכי תמצא כדי להביא את הדם לעשות זריקה, ופשוט שהם אינם דברים שקובעים שום דבר בעצם הקורבן⁸.

***** הנמשל *****

⁷ בעלי הכצעקתה כותבים שמעשה התגלחת נקרא בשפה שלהם "מורטו ערביטו" והגו תרגום לכך שזה מעשה התקרחות ולא תגלחת, והאליל חפץ רק ב'התקרחות' ולא במעשה החיתוך, ועניין החיתוך אינו אלא היכי תמצא להסרת השיער, ולא משנה להם אם השיער היה נמסר ללא גזיזה, כגון בעמידה בשמש או ע"י קוף... רק שיש בעיה טכנית שהשמש לא מסירה את השיער ושאינן קוף שסיר את השיער ולכן מתגלחים בסכין...

והאמת שמעשה התגלחת נקרא בשפה טמיל "מוטי קאניקאי" שפרושו אופערינג (הקרבה) של השער של הראש, שמגולח ומוענק לפסל בקיום נדר, וכן יש להם כללים איך לבצע את הגילוח ובסכין דווקא וכו', ולמרות שאין בעיה טכנית להתקרח בבית הם לא באים מקורחים מהבית אלא מתגלחים דווקא באולמות התגלחת, והנשים מגדלות את שערם לשם האליל, ואח"כ מגלחות אותו עבור האליל, ואם המטרה היא רק להיות טהור בלי שערות, מה הענין לגדל שיער בשביל להתקרח? להטמא בשביל להיטהר? אלא פשוט וברור שהתגלחת זה הקרבה ומעשה עבודה.

⁸ בעל הכצעקתה מרבה לפלפל ולחקור ולדייק מתי בדיוק בדיוק חל הנתנה של השיער לאליל, ואומר שזה לא ניתן בשעת עצם התגלחת כי כבר "יסד" שזה רק התקרחות, ופשוט לו שגם בשעת נפילתו לרצפה זה לא נתנה לאליל, ואז מפלפל אולי ההכנסה לכלי ה'הונדי' היא העיקר או שמא המכירה של השיער והנתנה של הכסף לאליל היא העיקר, ומרוב פלפול הסיק שאין זמן ברור של נתנה לאליל, ולכן הכל מותר...

וכל אלו פלפולי סרק שכך הוא דרכו של קרבן שישנם כמה וכמה שלבים בנתנה, ולכל דבר ישנה משמעות של נתנה בפני עצמה.

זריקת הדם

ואחרי זה זורקים קצת מהדם על קיר המזבח או על פינותיו. והיו כאלו אנשים שטחיים, שלא הבינו את דקויות הדת שלהם, וחשבו שמא זריקת הדם היא כעין הקרבה, ו"סאקריפייס", כאילו מאכילים את האלוקים את הדם שזורקים על המזבח.

אבל אחד מלומד כמוני יודע שזה לא נכון מכמה סיבות.

דבר ראשון, כל מי שמכיר קצת את הדת של היהודים יודע בבירור ש"דם" זה דבר טמא ומאוס. כל עופות או בשר שהיהודים אוכלים, אסור להם לאכול עד שיעשו מעשה מליחה כדי להסיר את כל הדם מהבשר. אפילו הביצים שאוכלים היהודים, הם נוהגים לבדוק שמא יש בהם איזה טיפה של דם. ואם יש יהודי שבאמת אוכל דם, מקובל אצלם להעניש אותו עד שהוא יקבל 39 מלקות בבית הדין.

וגם בדקתי בתורה שבכתב שלהם, ומצאתי כמה משפטים על טומאת הדם.

בספר דברים [יב כג] כתוב: "רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר".

וגם בתורה שבעל פה שלהם, בספר המשנה [מסכת מכות פרק ג' משנה טו], כתוב בזה"ל: "רבי שמעון בר רבי אומר, הרי הוא אומר [דברים יב] רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש וגו', ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר כו'".

ואם בדת שלהם דם הוא דבר ש"נפשו של אדם קצה ממנו" האם עלינו לדמיין כאילו הם נותנים את זה לאלוקים???

וגם, בקורבנות הכי חשובים, כולל כל החטאות, אם קצת מהדם ניתז על הבגד, חייבים לכבס את הבגד (ויקרא ו, ט), גם זה מוכיח על טומאת הדם.^{טז}

אמנם העולה על כולנה הוא מה שהתברר לי כשעקבתי אחרי הדם. הדם יורד במחילות נסתרות לנחל קידרון, ושם מנהלי המקדש מוכרים את שארית הדם בכסף מלא לאיכרים המקומיים, שנוהגים לעשות עם הדם את הדבר הכי בזוי. הם מזבלים שדותיהם עם שארית הדם,

***** הנמשל *****

והאמת שאין צריך לזה כלל מאחר שמבחינה הלכתית אין צורך כלל שיהיה שלב של נתינה ואם בדבר אחד מהם נעשה שבירה או חיתוך למצוות האליל, הרי הדבר נאסר מיד. וכן מפורש במקומות רבים, וביניהם בגמ' בע"ז נא. גבי בצירת ענבים והנחתם לפני המרקוליס, שרש"י פירש שבבצירתן הוא עובדה, היינו שגם זה למצוות האליל. וודאי ששם העיקר הוא ההבאה לפני הע"ז, ומכיון שבאחד מהשלים נעשית שבירה לרצון האליל - הרי הדבר נאסר.

^{טז} בהכצתקה מצטט מספרים נידחים, (שהתברר שהם נכתבו על אלילים אחרים), שכותבים דברים כגנות וטומאת השיער לאחר שנגזז, ומזה מסיק שאין השיער יכול להיות תקרובת, על אף שהם אומרים וכותבים ומודיעים ומכריזים בכל צורה שהיא שהשיער הוא קרבן, וגם לשיטתו כמעט כל מי ששאלו אותו אמר שזה קרבן והאליל אוהב שיער, אולם הוסיפו כל מיני דברים שונים ומשונים לגבי השיער כגון שתגלחת השיער בפני האליל מסיר גם את העוונות והטומאה מהמתגלח ביחד עם השיער, וכמוכן דברים אלו אינם סותרים את העובדה שאין עליה עוררין שזה קרבן. והיורד לסוף דעתם להבין עמקי סודם ותורתם בקושיות ויישובים - אינו מן המניין...

הַקְרִיבָה: נָא לְפִזּוֹתֶךָ

יחד עם הצואה של בהמותיהם, ואף אחד לא איכפת לו כלל. כך ברור שאין בדם שום ענין של קדושה.^י

דרך אגב, שאלתי את היהודים אם הם יודעים ששארית הדם יוצא לנחל קידרון ונמכר לאיכרים, ומצאתי שמקצתם אפילו לא ידעו מעובדה זו, אבל את רובם העובדה הזאת כלל לא עניינה.^{יח}

אז זה ברור ביותר שזריקת הדם איננה קורבן.

ולאחר שהוכחנו שגם השחיטה, וגם הזריקה אינם נתינה לאלוקים, נשאר רק הקטרת אימורים, דבר שהתלמוד מרבה להזכיר שאינו דבר הכרחי, ואינו מעכב כלל במעשה הקורבן, אז בוודאי דבר זה אינו שום נתינה משמעותית שהופכת את זה לקרבן. ויש קורבנות שמקריבים מהם עוד חלקים כמו העולה, וכדומה, אבל מכיוון שלא בכל הקורבנות עושים כן, בוודאי שזה לא הקובע אם זה קורבן אם לא.^ט

אז הוכחנו שבכל שלב שנוהגים היהודים בבהמות אין בהם שום מעשה הקרבה, ולא מאמינים שבאיזה שלב כאילו הוא ניתן לאלוקים, וכל ענין הקורבנות אצלם אינם אלא מעשה מצוה ומעשה סמלי בלבד.

***** הנמשל *****

^י המתירים האריכו בכך שהשיער נמכר אח"כ לסוחרים, והכסף הנכנס מגיע לטמפל או לכיס של הכמרים, ומזה הוא מוכיח שאין זה תקרובת...

אולם פשוט שמכירת השיער אינה סתירה לכך שהיא תקרובת, וכך היה לעולמים שהכמרים מכרו את התקרובות של הע"ז, ודבר ידוע הוא שכל תקרובת ע"ז, גם אם היא נמכרת אח"כ למישהו אחר הנתינה לאליל, אין הדבר מפקיע ממנה את שמה, שהיא תקרובת גמורה מאחר שנעשה בה חיתוך לרצון האליל, ותקרובת ע"ז אי אפשר לבטל, והיא יותר חמורה מהע"ז עצמה שהגוי יכול לבטלה (ע"ז נ).

וחשוב לדעת שההודיים עצמם אומרים מפורש בראיונות רבים שנעשו איתם אחרי התגלחת, שבתגלחת הם הקריבו את השיער לאליל, ומדגישים שלא אכפת להם שאחר כך זה נמכר, העיקר שזה כבר התקבל אצל האליל...

^י השליחים שאלו מקצת מהעובדים אם הם יודעים מה עושים עם השיער אח"כ, והם ענו שזה לא מעסיק אותם, והם לא יודעים. מזה המתירים הסיקו שהכל זה רק תרגיל שיווקי של מנהלי הטמפל לעשות עליהם כסף...

^י המתירים כתבו את חוות דעתם שנראה להם שכלי ההונדי הוא סך הכל 'פח אשפה', ולכן פשוט שאין בו נתינה לאליל, וראייתם היא מכך שזה לא דבר הכרחי, וכלל לא מקפידים לשים את השיער בהונדי, לכן גם אותם אלה שמכניסים מעט שערות להונדי שליד הפסל הגדול (ששם גם לדעתם יש יותר חשיבות להונדי זה) אין זה מגדיר את זה להקרבה, מאחר שזה לא הכרחי בדתם, וזה נעשה בטעות ע"י עמרצים.

ואע"פ שבאמת היהודים מאמינים שהאליל מקבל את השיער כבר בשעת הגילוח, ולפי אמונתם יש עניין נוסף גם בנתינה בכלי ההונדי שמאמינים שכביכול הוא מושפע מהאליל. בכל מקרה להלכה אין צורך כלל בכל זה.

מבנה בית המקדש

אבל ניתן להוסיף על כל הנ"ל הבנה נוספת להוכיח כמה הקרבת הקורבנות של האנשים הפשוטים אינה קובעת מקום חשוב אצל היהודים. הרבה מהמבקרים בבית המקדש כלל לא מקריבים קורבנות, ובאחד מהימים הכי צפופים מכל השנה, יום הכיפורים, רק הכהן הראשי בלבד מקריב קורבנות.² חשוב לדעת, שעל אף שהיום הם נוהגים להקריב את הקורבנות רק במקדש אשר בירושלים, אבל אין להוכיח מזה שצריכים להקריב את הקורבנות דווקא במקום קדוש, כי בעבר נהגו שכל אחד יכול לשחוט קורבן בחצר שלו, רק "משבאו ל-שיל"ה נאסרו הבמות" [והיה מי שטען, שהוא זה שגילה להם שצריך להקריב דווקא במקום הכי קדוש], וגם היום, הם ממש לא מקריבים את הקורבנות בקודש הקודשים לפני ולפנים, אלא רק בשטח הכללי השייך לבית המקדש, שזה ממש לא המקום הכי קדוש שלהם, וכדלהלן.^{3א}

כמו כן, למרות שהיום רוב העבודות הם מיוחדות לכת הכהנים, בעבר לא נהגו כן, אלא הבכור בכל משפחה היה עושה את העבודה.^{3ב}

ואתאר לכם את בית המקדש. הוא מונח על גבי הר גבוה, שקוראים לו הר הבית. שטח הר הבית אינו מקום כל כך קדוש, ואפילו טמאי מתים וגוים מותרים להיכנס לשם. ויש שטעו לחשוב שמדובר במקום קדוש משום שנוהגים להסתובב שמה בלי נעלים, אבל פשוט שמדובר בחוקר שכלל לא מבין בתרבות היהודים. כי אפילו "ברכת כהנים" שנוהגים לעשות בכל בית כנסת - הולכים יחפים, וכן אפילו במקומות שאינם קדושים בעיניהם כלל, נוהגים ללכת בלי נעלים ביום הכיפורים, כמו כן גם אבלים נוהגים ללכת בלי נעליים.^{3ג}

***** הנמשל *****

^{3א} המתירים כתבו להוכיח מזה שלא כולם מגלחים את שערם לאליל כשמבקרים בטמפל - שאין זה נחשב עבודה חשובה בעיניהם... וכן טענו שאין משמעות ל'המוץ העם' ולאנשים ה'פשוטים' שמתכוונים להקריב את השיער בקרבן, וגם הספרים עצמם אינם מהכמרים הגדולים ביותר, ופשוט להם שהעבודה צריכה להיעשות דווקא ע"י הכמרים מהמדרגה הראשונה בלבד...

^{3ב} המתירים כתבו פעמים רבות שהם לא מקריבים את שערם לפני ולפנים אלא רק בשטח הכללי השייך לטמפל שזה ממש לא במקום הכי הכי קדוש להם, ולדעתם מזה 'מוכח' שזו לא עבודה אצלם. כנ"ל. והאמת שלפי אמונתם ישנה קדושה מסוימת בכל ההר, ודרגה נוספת יש באולמות התגלחת, אך אין בזה שום צורך לפי ההלכה.

^{3ב} המתירים תמיד הולכים בשיטה שיש להתייחס רק לדור הראשון של העבודה זרה, ולא להתפתחויות... ולכן על זה הדרך היה אפשר להוכיח שמזה שפעם היה מותר להקריב בבמה, ופעם העבודה היתה ע"י הבכורים, שבוודאי זה שהיום מותר רק בבית עולמים ע"י הכהנים אין להתייחס לזה...

^{3ג} בעל הכצעקתה כתב ששטח ההר הוא סתם שטח שבבעלות הטמפל, ואין לו לשטותם שום קדושה, ולמרות שחלקם עולים להר בזחילה והרבה מהם נוהגים לעלות להר יחפים ללא נעליים גם בשמש הקופחת וגם בשיא הקור... וגם שיש איסור טיסה מעל ההר, ואסור למכור מוצרים מסוימים בכל שטח ההר מפני קדושתו...

וכן זה שאסור ללכת בבנין התגלחת עם נעליים, למרות שהדבר מוסבר בכל מקום מפורש שהסיבה לכך היא בגלל הטומאה שם, אבל אעפ"כ בעל הכצעקתה מדמה את זה לשאר המקומות ולשאר הסיבות שהולכים יחפים, ובכך טוען שזה לא מוכיח שזה מקום של טומאה.

הַקְרִיבָה: נָא לְפָנֶיךָ

בתוך הר הבית ישנו מבנה הנקרא בית המקדש, שבתוכו ישנן מקומות עם דרגות שונות של קדושה. יש את העזרה, מקום שבו מקריבים את רוב הקורבנות, ויש את הבניין עצמו שהוא ההיכל, ולפנים מההיכל יש את המקום הכי קדוש, שמכונה אצלם "קודש הקדשים".

כאמור, רוב העבודות וכל הקורבנות ממש לא נעשות במקום הכי קדוש, אלא בעזרה שהוא מחוץ לבניין, ואפילו את המזבח שנמצא בתוך העזרה נוהגים היהודים לכנותו "מזבח החיצון", והעזרה ממש לא נחשבת בעיניהם כמקום הכי קדוש, ומה שהולכים שם יחפים אין זה מחמת קדושת המקום כנ"ל.

ה"קודש הקדשים", הוא המקום הכי קדוש, שם מונח ארון הברית, ומאמינים שהשכינה שורה שם. אבל כמעט לא נוהגים לעשות שום עבודות שמה, רק הכהן הראשי בלבד מקריב קטורת בלבד ואך ורק ביום הכי קדוש בשנה, שהוא יום הכיפורים.

ויש את ההיכל, שם עושים את רוב העבודות של כבוד. שם יש את המנורה שמדליקים. וכן את המזבח של זהב, שאפילו קוראים את זה בתורה שבכתב [ויקרא טז יח] "המזבח אשר לפני ה'" ששם שמים את הקטורת, וגם יש בהיכל את השלחן שעליו מניחים את "לחם הפנים"^{כד}.

חובה לציין ש"לחם הפנים" הוא רק לחם שניתן לכהנים, אלא ששמים את זה על השלחן לפני חלוקתו. וגם באכילת לחם הפנים, כשאין מספיק לחם לכולם, הכהנים חוטפים אותו באופן מאד לא מכובד, עד שהצנועים מוותרים עליו לגמרי. למרות שהכהנים אומרים שיש מצוה במה שהם אוכלים את הלחם, כנראה המון העם התמימים אינם יודעים מכל זה ומאמינים לכהנים בעיניים עצומות, אבל ברור לי שכל זה אינו אלא עוד תעלול של הכהנים לקבל לחם משובח על חשבון הציבור.^{כה}

חשוב לציין, שהעבודה לפני ולפנים ביום הכיפורים נעשית רק בבגדים מיוחדים [מאוד יקרים], אבל שאר העבודות, אפילו הקטורת נעשית בבגדים הרגילים של כת הכהנים. וזה עוד ראייה שרוב הקורבנות לא נחשבות בעיניהם כעבודה הכי חשובה.^{כו}

גם אציין, שמצב הרוח של מקריבי הקורבנות אינו מצב של רצינות שהיה מוכיח על עבודה הכי חשובה, אלא יש הרבה פטפוטים, למשל, כת הכהנים נוהגים לעשות גורלות מי עושה כל

***** הנמשל *****

^{כז} אף שהמתירים מודים שיש להם ענין להתגלח דווקא באולמות הגילות, אולם הקפידו לומר כל הזמן שאין בהם את אותו הרגש טומאה וכבוד שיש להם לפני ולפנים, היכן שהם עושים את שאר העבודות החשובות שלהם, ומכיוון שיש להם עבודות יותר חשובות עם יותר הרגש ובמקום חשוב יותר, מוכח שאין זו עבודה... כלומר לשיטתו תקרובת נאסרת רק אם זה העבודה הכי הכי חשובה, ונעשית במקום הכי חשוב, ובהרגש הכי גדול, ובצורה היותר מכובדת.

^{כח} בעל הכצעקתה מרבה לציין שהפרסום של הכמרים לאגדה של הקרחת שעל פיה מקריבים את השיער לאליל, כמפורסם גם באתר העוסק רק בנושאים הקשורים לטמפל, זהו רק 'גימיק שיווקי' מוצלח להגדיל את הרווחים ובאמת אין בתגלחת שום מחשבת עבודה וגם לא נתינה לע"ז אלא רק רווח לכמרים ולהנהלת הטמפל, והמון העם התמימים מאמינים לאגדה ולא יודעים שזה רק תעלול של הכמרים... וכל זה בנוי רק על מה שהוכיח שהם מרויחים מזה כסף...

^{כט} בעל הכצעקתה כותב כנ"ל שכל עוד לא עושים את התקרובת בבגדים הכי הכי חשובים אצלם - אי"ז תקרובת ובפרט שלפעמים מתגלחים בחצי עירום וללא חולצה, והאמת שיש תמונות לרוב אין שכמרים עושים עבודות חשובות ביותר אצלם בפני הפסל וללא חולצה כלל.

שלב משלבי העבודה, ומסופר שלפני שהמציאו את הגורלות שקובעות בחלוקת העבודות, העבודה היתה ניתנת לכהן הרץ הכי מהר למזבח. ולא זו בלבד, מסופר שהתחרות בין הכהנים גרמה פעם שאפילו כהן אחד דחף את חבירו מעל המזבח ונשברה רגלו, ויתירה מזו קרה שאחד דקר את חבירו למוות תוך כדי ריצה, כמסופר בהרחבה בתלמוד [יומא כג.]. וודאי מצב רוח כזה אינו מצב של עבודה חשובה ורצינית.

כמו כן יש עוד כמה מאמרים בתורה שבעל פה שלהם שמוכיחים על אי-החשיבות של מקום המקדש. במשנה [מסכת מידות פרק א משנה ב] מוזכר שהלויים, שהיו עומדים במשמר בשערי המקדש, היה דבר שכיח שהם פשוט נרדמו באמצע משמורם. גם מוזכר בתלמוד [מנחות קט: וכן ביבמות סא.] הרבה סיפורים על הפוליטיקה סביב המעמד של מי נבחר להיות הכהן הראשי, ומוזכר הסיפור של "בית חניו" איך שהכהן אמר על בגדי הקודש "ראו מה נדר זה וקיים לאהובתו", עיין שם כל הסיפור, וכן היה פוליטיקה סביב מינוי הכהן הראשי, והיה דבר נפוץ שנהגו לתת את התפקיד של הכהן הראשי למי שנתן מתנה למלך, וכן מסופר שפעם אחת הכהן הראשי עשה משהו שלא מצא חן בעיני המון העם, וכולם מיד התחילו לזרוק עליו לימונים¹⁰ [יומא כו:].

לסיכום עבודת הקורבנות אצל היהודים, לא נעשית בשום פנים ואופן כדי לתת משהו לאלוקים שלהם, ואין שום שלב בין שלבי הטקס שבאמת נותנים משהו, וגם יש הרבה סימנים מדרך עשייתן שמוכיחים שהקרבת הקורבנות איננה העבודה הכי חשובה אצלם.

טעם מצות הקרבת הקורבנות

ועל הטעם הרשמי למצוות הקורבנות, כשהייתי בירושלים, ככל ששאלתי את היהודים על זה, רובם לא ידעו להגיד דבר ברור, והיה נראה שזהו דבר שלא מטריד אותם, ולא חשבו על זה הרבה, והיה הדבר בעיניהם מאוד מאוד זר כשהתחלתי לשאול שאלות על זה. אכן שמעתי מהרבה, "כי כך האלוקים ציוה" וזהו, ולרובם הספיקה התשובה הרדודה הזאת¹¹.

אמנם כשהתעמקתי בכתביהם, מצאתי שאצלם זה לא ענין פשוט בכלל.

***** הנמשל *****

¹⁰ בהכצעקתה כתוב ושוב ושוב שאולמות התגלחת אין בהם שום כובד ראש והם מצחקקים שם ומדברים שם פוליטיקה, והוסיף גם ש"צועקים וצווחים" שם כל הזמן, ואפילו הצליח למצוא סרטון ששני ילדים מוסרים כדור קטן אחד לשני בקומה השנייה (בזמן שאין בקומה מתגלחים)... וגם מצא ילד שמוריד את הכובע של המעיל ומחזיר כמה פעמים, ואפילו אנשים מבוגרים ששותים בכוס חד פעמית... ומי שלא מסתפק ב'ראיות' אלו, הרי הוא מצא גם שחלק מהעובדים מסתובבים שם חצי ערומים (כדרך שלבושים הכמרים שם לפני ולפנים בטומאת הטומאות)... מכל ה'חוסר כבוד' הזה הוא 'הוכיח' בצורה חד משמעית, שאין זה עבודה כלל ועיקרה רק לנו נשאר לתמוה היכן הוא מצא שעבודה צריכה להיות בכובד ראש מופלג ובלי אין זה תקרובת? ומקרא מלא דיבר הכתוב על עבודה זרה של העגל שנעשה בקלות ראש, כדכתיב "ויקומו לצחק" (ועי"ש ברמב"ן על אתר).

¹¹ בעל הכצעקתה כתב שרוב ככל המתגלחים כששאלו אותם לסיבת התגלחת - לא ענו תשובות ברורות, אלא רק אמרו תשובה רדודה שזה לרצון האליל, או שהגיעו לפדות את הנדר שהם עשו, ולא נכנסו לפרטים בדיק למה הוא רוצה ומה הוא עושה עם השיער וכו'. ומזה הסיק שכל עוד אין להם מספיק הסברים וכוונות וייחודים עמוקים - אין זה תקרובת...

הַקְרִיבָה: נֵא לְפָנֶיךָ

רבי משה בן מיימון בספרו "מורה נבוכים" [חלק ג' פרק לב] הציע שעיקר ענין הקורבנות אינו אלא להרחיק מהיהודים מחשבת עבודה זרה, אבל אין להם בזה ענין או איזה ערך בפני עצמו.

ורבי משה בן נחמן [ויקרא א, ט] חלק על גישת הרמב"ם בהרחבה, וכתב שמטעמי מצוות הקורבנות הוא שהסוגד יראה כאילו הוא עצמו הוקרב על המזבח, וזה יביא אותו למחשבת תשובה והכנעה. אמנם מוסכם אצל כולם, וכן שמעתי מהרבה יהודים, שמאמינים שהקורבנות מביאים "ריח ניחוח" לפני האלוקים, ובגלל הקורבנות האלוקים משפיע הרבה שפע על כל העולם.

חובה לציין, שיש בתורה שבכתב משמעות כדברי רבי משה בן נחמן. בספר תהילים כתוב [נב, ט] "זבחי אלקים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה". ומשמע שעיקר ענין הקורבנות הוא שיסיר מעליו את האגו והגאווה. ויותר מזה, בתלמוד [סוטה ה:] לומדים מפסוק זה, שאפילו מי שמביא את עצמו לידי הכנעה בלבד, גם אם לא הקריב קורבן, נחשב הדבר כאילו הקריב את כל הקורבנות.^{כט}

יש גם קורבן חטאת, שמביאים לכפר על עבירות. לפני שחיתתה, המקריב נוהג [אבל זה לא לעינבא] לעשות סמיכה, ובה הוא מסמל כאילו כל העוונות שלו הם שרויים בבהמה, ואחרי זה שוחטים ומקריבים את זה. יש כמה סוגי אנשים שחייבים להביא גם קורבן חטאת וגם קורבן עולה, אבל תחילה מביאים את החטאת להסיר את העוונות שהסרת העוונות היא הכנה לפני שמביאים את העולה, כמו שהסבירו בתלמוד [זבחים ז:] "חטאת למה באה לפני עולה? משל לפרקליט שנכנס, ריצה פרקליט, נכנס דורון אחריו", ופשוט שהם לא מקריבים לאלוקים דבר שמסמל את העוונות ושהעוונות שלהם שרויים בו, והוא רק מסיר עוונות כמו תכשיר נקיון שמסיר לכלוך, ואין זה אלא הכנה לעבודה שתהיה אח"כ.^ל

כמו כן, ישנה עוד הוכחה שהגם שהם מכנים את המעשה כקרבן, הם לא מתכוונים למזבח הפשוט של המילה - נתינת קרבן, אלא בעיקר הם מתייחסים לויתור על דבר החשוב להם, ועל הקרבה עצמית. בתלמוד [ברכות יז:] מסופר שאחרי שאדם מתענה, הוא אומר תפילה כזו: "רבו העולמים גלוי לפניך בזמן שבית המקדש קיים אדם חוטא ומקריב קרבן, ואין מקריבין

***** הנמשל *****

^{כט}. בעל הכצעקתה הציג שכביכול כוונה ע"מ להוריד את הגאווה ואת המחשבות הרעות (כעין חזרה בתשובה) וכוונה להכנעה לפני האליל, הרי זה מהווה סתירה למחשבת הקרבן. ומכך הסיק שזה לא תקרובת... אולם גם למשנתו - כולם טענו שהם עושים זאת לרצון האליל.

למעשה, לאחר שכתבנו כל זאת, בעלי הכצעקתה עדכנו את דבריהם וטענו שהקרבנות בבית המקדש הם כן נקראים קרבנות כי למשנתם יש שם נתינה ממש לקב"ה וכאילו לקב"ה יש צורך בבהמות עצמם עפ"ל, ולא רק שהוא חפץ בעצם המעשה ההקרבה, מאידך הם כותבים על הע"ז של עץ ואבן בהודו, שמאחר ואינו לובש את השיער לכן אין לו צורך בשיער עצמו, אלא רק בהכנעה והורדת הגאווה, ולכן גם העובדים שאומרים שהאליל אוהב שערות, כל כוונתם רק לומר שהוא אוהב את מעשה ההסתפרות... ולכן זה לא נקרא קרבן לע"ז. כל הטענה הזאת מתאימה רק לאחד הדן את הע"ז כדבר 'הגיוני', ולהבדיל מייחס לקב"ה צורך בדברים גשמיים ה"י.

^ל. בעלי הכצעקתה כתבו פעמים רבות שהתגלחת היא בשביל להיטהר מהטומאה והעוונות ולהגיע נקי מעוונות וטהור לטקס ה'דארשן' לפני הפסל הגדול, והוא השווה את זה למקלחת וניקיון, ומזה הסיק שזה לא תקרובת, ובפרט שלא יתכן שמקריבים לאליל דבר שמסמל עוונות ושהעוונות שלהם שרויים בו.

ומשום מה גם פשוט לו שעבודה שעושה תקרובת זה אך ורק בעבודה שאין אחריה כלום, אולם עבודה שיש גם אחריה עבודה - אינה עושה תקרובת.

ממנו אלא חלבו ודמו ומתכפר לו, ועכשיו ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי יהי רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט כאילו הקרבתי לפניך על גבי המזבח ותרצני".

ודברי התלמוד מוכיחים בעליל שאין שום ענין נתינה בהקרבת קורבן, שהרי מי שרק נתמעט חלבו על ידי התענית ולא נתן שום דבר, גם הוא נחשב שהקריב קרבן. **אלא הכוונה בכלל קורבן היא הקרבה עצמית בלבד.**

ושמא יאמר מי שלא מכיר את דתם, שכל זה אינו אלא ביטוי של תפילה, וזו לא הגדרה של התענית, אכן לאחר מחקר רציני בספרי דתם, מצאתי שבספר טורי זהב [אורח חיים סימן תקסב ס"ק ח] הסביר שהגם שיש שסוברים שנדר לא חל במחשבה לחוד, זולת בקדשים, קבלת תענית אכן חל במחשבה לחוד, וכתב הט"ז "אלא דכאן בתענית הוא נחשב ממש כקדשים, דהא תענית במקום קרבן, שהוא מקריב גופו לשמים". ורואים מדבריו, שאכן הבין כפשוטו שהתענית נחשב כמו קרבן, עד כדי כך שהוא נתן לו דין של נדרי הקדש.

עוד דבר שחובה לציין, למרות החשיבות של הקורבנות אצלם, בתורה שבעל פה שלהם מובא [מנחות ק.]. שלא חייבים ממש להקריב קרבן בפועל, וכל מי שרק קורא מתוך התורה את הפסוקים בפרשיות שמתארים את הקרבנות, זה נחשב בעיניהם כאילו הקריב קרבן, אשר על כן יש לנו עוד הוכחה על אי-חשיבות עצם הקרבת קורבנות בדתם.

ועל הזמנים הראויים להביא קרבנות, צריכים לדעת שישנם שני סוגי קרבנות, יש קרבנות שיש להם סדר, ויום מסוים כפי ימות השנה, מתי זמנו של כל אחד ואחד, ויש גם קרבנות שהסוגים מביאים כשעברו עליהם עתות צרה [כמו חולה שנתרפא, וכדומה], או אשה לאחר לידה, או כשצריכים איזה ישועה. בתורה שבכתב מסופר על אחד הנקרא "יעקב", שגם נדר קרבן בעת צרה כשברח מפני אחיו עשיו.

אמנם חובה לציין, שראיתי שהרבה יהודים שהביאו קורבנות גם ללא כל סיבה או חיוב, ודבר זה היה קצת זר בעיני. וחקרתי אחרי דבר זה, והעלתי ברעיוני שזה ענין ממוני בלבד כפי שיתבאר בהמשך^{לא}.

ועוד דבר, מוסכם אצל כל היהודים כבר מאות שנים שקוד ההלכה הבסיסי הינו ספר "שלחן ערוך". ובספר "שלחן ערוך" לא מוזכר בכלל המנהג הזה של הקורבנות, רק מוזכר בדרך אגב בתחילת הספר על "מנהג טוב" לקרוא את הפסוקים של הקורבנות, אבל לא מוזכר בכלל שום דבר על מעשים בפועל.

אמנם בחצי שנה אחרונה [מאז שבנו את בית המקדש], מנהלי המקדש והכהנים הפיצו לרוב ספרים על ההלכות של הקורבנות, וגם עודדו מאוד את הקרבת הקורבנות בפועל, ולא רק לקרוא את הפסוקים בתורה, לכאורה זה רק בגלל הרווח האישי שלהם מהקורבנות כדלהלן^{לב}.

***** הנמשל *****

^{לא}. המתירים טענו שהגם שכל היהודים אומרים שהם נודרים בעת צרה להתגלח לפני האליל, החליטו שמאחר ויש כאלה שמתגלחים ללא נדר, אז אי אפשר להביא ראיה מהמנהג של הנדרים שכוונתם בתגלחת להקריב את השיער כקרבן לאליל. כמו כן בעל הכצקתה חיווה דעתו שהענין של הנדרים לפני הגילוח הוא משהו שהם חידשו כדי להגדיל את הרווח, ולמרות שיש איזה גוי מאנגליה שכתב בספרו כבר בשנת 1831 (הרבה לפני שהכמרים החלו במכירת השיער) על מנהג הנדר להתגלח לפני האליל, למרות זאת, החליט שהנדר לאליל זה רק 'גימיק שיווקי' שהומצא ב'שנים האחרונות' כשהכמרים התחילו למכור את השיער בשביל להגדיל את הרווחים...

חובה לציין, שמלבד מה שמנהלי המקדש מוכרים את הדם בכסף מלא - רוב חלקי הקורבנות ניתנים לכת הכהנים, וייתכן שהכהנים מרוויחים מזה הרבה, ולכן עושים עניין גדול מסביב הקורבנות כדי להגדיל את הרווחים שלהם. הם אפילו מפיצים שמועה על חשיבות חלקי הקורבן שנאכלים על ידי הכהנים "הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין"^ל.

ועל פי כל הנ"ל, חובה לציין שאין כאן שום "קורבן", רק שיש פה נתינה פשוטה לכת הכהנים, בדיוק כמו שהיהודים נוהגים לתת תרומה ומעשר מפירותיהם. חובה לציין, שדברים דומים מובאים כבר בספר שמואל [פרק ב'] על הכהנים חפני ופנחס, שגם עשו דברים מעין אלו כדי להגדיל את הרווחים שלהם^ל.

סיכום הנתונים שהתבררו

- ❖ מנהג הקרבת קורבנות אצל היהודים הוא אכן מנהג עתיק יומין.
- ❖ אמנם כבר בתנ"ך מפורש שהאלוקים אף פעם לא ביקש שיקריבו לו קורבנות.
- ❖ כל העבודות שנוהגים היהודים תמיד הם רק מעשים סמלים בלבד, ואין הכוונה כביכול לתת משהו לאלוקים.
- ❖ הקורבנות בעבר לא נעשו במקום קדוש בכלל, וכלל העבודות לא נעשו על ידי כת הכהנים.
- ❖ מאוחר יותר התחילו להקריב את הקורבנות דווקא בבית המקדש, ודווקא על ידי הכהנים, אבל גם זה לא במקום המקודש ביותר בעיניהם. ואיסור נעילת נעליים איננה ראייה כלל על קדושת המקום, שכן ביוה"כ גם חולצים נעליהם בכל מקום וכן בברכת הכהנים.
- ❖ מכל מקום אין באף אחד ממעשי הטקס שום דבר שניתן להגדירו בבירור כנתינה לאלוקים.
- ❖ היהודים לא יודעים לענות בבירור מתי הקרבן מגיע לרשותו של האלוקים.
- ❖ הקדש הבהמה, הוא אינו בגדר נתינה, אלא תפיסה ממונית, וגם אינו מעכב בכלל.

***** הנמשל *****

^ל. בעל הכצעקתה כותב פעמים רבות שהוא בדק בכל ספריהם!!! והוא לא מצא את המקורות והסיבות של התגלחת שנאמרים ע"י הכמרים כלל!!! אלא הדברים התחדשו והומצאו בספריהם החדשים לפני כמה שנים רק בשביל להגדיל את ההכנסות לטמפל, ולא מעניין אותו שהדת ההודית מעולם לא התבססה על ספריהם, (ראה בכוזרי שהובא במאמר וילאו למצוא הפתח) ואין להם ספרים מוסכמים או מחייבים, ובפרט שעד השנים האחרונות הדפסת ספרים לא היה דבר נפוץ אצלם כלל מחמת חוסר הפיתוח השורר שם...

ומשום מה ברור לו שגם בזמן שעובדי הע"ז עושים עבודה גמורה ובכוונה מהודרת לרצון האליל כפי שמורה להם הכומר, אלא שהכומר בתוך תוכו חושב רק למטרות רווח לכיס שלו או של הטמפל, אין זו עבודה, וממילא נמצא שהשיער אינו תקרובת...

^ל. בהכצעקתה כתוב שכל הפרסומות של הטמפל והכמרים על עבודת התגלחת, ורצון האליל בתגלחת ובשיער, ועל כך שהקרבת השיער מכפרת את העוונות, כולם בגדר 'שמועות שקריות' שהם מפיצים רק בשביל להגדיל את הרווחים, והמוץ העם 'טועים' אחריהם, ובאמת השיער טמא ואינו קרבן כנ"ל.

^ל. בעל הכצעקתה כותב שגם הודי שאומר שהוא מקריב את השיער לאליל, בהכרח כוונתו לנתינה של שוי השיער, ונותן את השווי הזה לפיתוח ותחזוקת הטמפל אלא שנתינה זו היא לכבוד האליל, אבל באמת אין כאן שום כוונה של נתינה או הקרבה של השיער לאליל עצמו, ואת הכוונה העמוקה הזו ואת החילוק הזה כתב בדעתם של אותם הודיים נבערים אחרי שלימד אותנו שהם סתם עמרצים פשוטים שלא מסוגלים להבין דבר וחצי דבר...

הַקְרִיבָה: נָא לְפָנֶיךָ

- ❖ שחיתת הקורבן זהה לשחיתת חולין, וגם כשרה למי שאינו מכת הכהנים, ולא נעשית בכלי מיוחד, ולא אומרים שום שם לפני השחיטה, וגם לא רואים במציאות כאלה שמברכים לפני השחיטה, וגם המעט שכן מברכים ברכתם לא מוכיחה על שום הקרבת קורבן.
- ❖ קבלת הדם והולכת הדם אינם אלא מעשיים טכניים ותו לא.
- ❖ הדם אצל היהודים נחשב לדבר טמא ומאוס, ואפילו בגד שיש עליו דם חטאת חייב כיבוס, ובוודאי שאין כוונתם לתת את זה לאלוקים, ומה גם שמנהלי המקדש מוכרים את שארית הדם לצורך תשמיש בזוי ביותר.
- ❖ הקטרת האימורים אינה מעשה המעכב, ממילא וודאי אינה מגדירה את הקורבן כנתינה.
- ❖ הקורבנות לא נשחטים במקום הכי קדוש בכלל, וגם בגדי הכהנים הם שונים מהבגד שעמם נכנסים למקום הכי קדוש.
- ❖ מצב הרוח של הכהנים בבית המקדש אינו של רצינות כלל שיוכיח על איזה שהיא עבודה.
- ❖ קורבן חטאת אינו אלא היטהרות והסתלקות העוונות כמעשה הכנה לקורבן העולה.
- ❖ רוב היהודים לא מעמיקים בטעמי מצוות הקורבנות. אמנם בספריהם ישנן שתי דיעות, או שעיקר הקורבנות אינו אלא להרחיק ממחשבת עבודה זרה, או שהוא מעשה שמסמל הכנעה והורדת הגאווה לפני האלוקים.
- ❖ קרוב לאלפיים שנה היהודים לא הקריבו קורבנות בכלל, ובספרי ההלכה לא מוזכר מילה על זה, עד שהתעוררו הכהנים לחדש את זה לפני חצי שנה.
- ❖ הכהנים מרוויחים מאוד מהקורבנות, ומקבלים הרבה חלקים מהבהמות, זולת מה שמרוויחים במכירת הדם. ולכן אין כאן שום הקרבת קורבן, אלא נתינת מתנות לכהנים.
- ❖ ולכן ההתעוררות על ידי הכהנים החדשים לחדש את העבודה, אין בכוחה להגדיר הקורבנות כדבר שניתן לאלוקים, אלא הוא תרגיל שיוקיי להגדיל את הרווח של המקדש.

ואתה הראת לדעת שבמקדש בירושלים לא מקריבים שום קורבנות לאלוקים שלהם, רק פשוט עושים כמה מעשה "מצוות" שהם מעשים סמליים, ומעשים אלו אין בהם הרבה קדושה, ועוד שיש הרבה השפעה מהתעמולה של כת הכהנים. נמצא ברור שיש הבדל גדול וניכר בין עבודת המקדש בירושלים, לשאר סוגי הקורבנות שנהגו הפגאניים בעבר^{לה}.

***** הנמשל *****

^{לה}. ואתה הראת לדעת שבטמפל בטירופאטי לא מקריבים שום שיער לאליל שלהם, רק פשוט עושים כמה מעשה "מצוות" שהם מעשים סמליים והכנה ומצוות אחרות, ומעשים אלו אין בהם הרבה קדושה, ועוד שיש הרבה השפעה מהתעמולה של כת הכמרים והספרים. נמצא ברור שיש הבדל גדול וניכר בין עבודת התגלחת בהודו, לשאר סוגי הקורבנות שנהגו הפגאניים בעבר, והכל יהיו מותרים לכם, הכל יהיו שרויים לכם...